

LBRIS

We know
books

Briscan ZARA

ROMÂNISM

Fals tratat de ură patriotică

Prefață de Toni HRIȚAC



Editura JUNIMEA
2024

CUPRINS

Toni HRIȚAC/ <i>Această carte va stârni controverse</i>	7
DESPRE ROMÂNIA – NOȚIUNI INTRODUCATIVE	9
Dragei mele, la 100 de ani.....	9
Ziua Patriei	12
Ce-ți doresc eu ție, dar tu mie?.....	14
ROstafari.....	15
O țară ca afară	18
ISTORIE – VESELI IMITATORI	21
Sincronie carpato-danubiano-pontică.....	21
Marea Uimire.....	24
Gata oricând!... ..	26
Întoarcerea la Zero	29
Profesia: aristocrat	32
Pelesh.....	35
Conți și duci.....	37
Un stat în sat.....	40
Homo Moldovanus	42
Dacii liberi.....	45
Piramida lui Ion.....	48
CUTUME – <i>IT'S COMPLICATED!</i>	51
Salutul la români.....	51
La Șiric la șinși	53
Obiceiuri, ticuri, dependențe.....	56
SPD	59
Jurăminte strâmbe.....	62
Zâmbește și vei regreta	65
Ai scandal, ai parte.....	68
Despre garduri.....	70
Casa de Ajutor Echivoc	72
Obligații, nepotisme & Co.....	75
Chibiț	77
Epopoea cârcotașilor	79

Optimism	82
Pesta logoreică.....	84
Poiana lui Iocan	87
Discuții în contradictoriu.....	90
Un concediu reușit.....	94
Două spețe.....	96
ȘOFERI ȘI PIETONI	99
6 din 69.....	99
Cele mai proaste mașini	102
De-a scuterul.....	105
RELIGIE	109
Lumina Sfântă are locul de la geam.....	109
<i>Happy St. Paraskeva's day!</i>	112
Canoane.....	115
Cum să-ți bați nevasta creștinește.....	118
Săraci în putrefacție.....	120
VIOLENȚĂ, PROSTIE, CORUPȚIE, ALCOOL	125
Zece pumni în față.....	125
Viață de câine de mare.....	127
Șarlatani	129
<i>Give me 5</i>	132
POLITEȚE, BUN SIMȚ	137
Academia Română de Tarabagii	137
Oameni și furnici.....	139
Un alt fel de furt.....	142
Vindecarea prin educație.....	145
Excremente.....	147
Cetățeanul matrafoxat.....	150
MENTALITATE.....	155
Cui i-e frică de Ion Luca?	155
<i>Coincidentia suppositorum</i>	157
Zodia Gândacului de Bălegar	161
Cine are noroc are, cine n-are, n-are	164
Românul și perfecțiunea	166
Wabi-sabi.....	169
Japonia, venim!... ..	172
Haimanalâc, pezevenglâc, curvasalâc.....	174
Mănăstire maici chef.....	177
Ca și impresie (sic!).....	179

HĂRNICIE	183
Interesați de muncă	183
Să râdem cu giobu'	185
Muieti-s posmagii?	188
Mitul leneșului	191
Pomanagii	193
IERARHII SOCIALE	197
Sclavi și stăpâni	197
Fraieri și șmecheri	199
Linge-blide contra Strâmbă-Lemne	202
Șefu'!	204
Strâmbii mănâncă dreptii	207
PLĂCERI VINOVATE, INTERESE,	
PREOCUPĂRI NAȚIONALE	211
Play Nation	211
Circari	214
Românul s-a născut DJ	217
Mare sau mult?	220
Povești pentru homo erectus	222
ORGANIZARE ROMÂNEASCĂ	225
Românul și UE – fabulă	225
Lăsați orice speranță	227
Cine-i născut în decembrie	230
Un grec schimbă un bec	232
Maratonul debandadei	235
O mie și una de legi	238
Oracolul asistentei	241
Marea filosofie a bortei	245
Pește și frații săi	248
Interviu cu Pește	251
România „Altfel”	255
Persoană fizică – persoană fizică	257
Ruleta rusească	260
Cârpaci	263
Hățână-mă!	265
Socoteală	268
Compensări în vânt	271
Baladă latrinei	273
<i>No shit!</i>	276
Toaleta universală	279

TRAFIC, CIRCULAȚIE, MARCAJE	283
Un lucru românesc bine făcut.....	283
Prevenire și combatere.....	287
TURISM, SERVICII.....	291
Jos cu proștii!.....	291
Drumul legal spre nicăieri.....	294
Rezolvăm!.....	296
Viva Dracula!.....	299
5 lei pentru adulți	302
SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	305
Țara te vrea prost.....	305
Admiterea într-a V-a	308
Dreptul la educație normală (I)	310
Dreptul la educație normală (II)	313
Ce trăsnaie a mai făcut M.E.N.	318
AFACERI	321
Cum să fraierești – Ghid pentru idioti	321
Bob cu bob.....	324
Cartelul peștelui	327
Cartelul nisipului.....	329
ABSURD BALCANIC	333
Dovleac sugerează că Salam se droghează.....	333
Florin Morrison	335
Paranghelie fără număr.....	339
Îmblânzirea dacului.....	342
Interviu cu Eminescu.....	345

DESPRE ROMÂNIA – NOȚIUNI INTRODUCTIVE

Dragei mele, la 100 de ani

Domnule Președinte al României, Domnule Președinte al Camerei Deputaților, Doamnă Prim Ministru al României, Domnilor foști președinți ai României, Majestatea Voastră Custodele Coroanei, Domnule Președinte al Curții Constituționale, Domnule Președinte al Curții de Conturi, Domnule Președinte al Academiei Române, Domnule Avocat al Poporului, Domnule Președinte al Asociației Naționale a Veteranilor de Război, Preafericirea Voastră, Înaltpreasfinția Voastră, Stimați reprezentanți ai Corpului Diplomatic, Doamnelor și domnilor senatori și deputați, Stimați cetățeni obișnuiți,

Dați-mi voie mai întâi să îmi trag răsuflarea după o introducere atât de lungă a discursului meu... Uhaa! Ok, gata, mulțumesc.

Ne aflăm, iată, în al o sutălea an de existență ca stat unitar de sine stătător. E o petrecere aniversară. Vom mânca, vom bea și ne vom distra. Dar asta după ce suntem serioși un pic.

Am mai spus-o și o repet, o sută de ani nu e mult, dar e totuși ceva. Raportând la viața unui om, să zicem că e pe undeva aproape de adolescență. României noastre abia acum încep să îi apară coșurile pe față și să îi miroase transpirația. Corpul îi e lung și fără formă, îi crește păr pe unde nu te aștepti, iar vocea-i e spartă. Are de multe ori gânduri de fugit de-acasă cu tot felul de băieți/ golani de care se îndrăgostește. Trebuie să o înțelegem, să comunicăm cu ea, să o ascultăm și să-i fim mereu aproape. Să o iubim necondiționat. Trece printr-o perioadă grea a vieții, dar nu va dura la nesfârșit. Va fi și ea matură la un moment dat, veți vedea, va avea și ea copiii ei, casa ei, ehe... cu răbdare.

Nu poți să nu faci însă o comparație între momentul zero, atunci pe 1 decembrie 1918, când s-a născut, și acum la 100 de anișori. Cum era ea atunci, cum e azi. Era plină de viață, era

vioaie, urla cât o ținea gura și plângea la fel. Era instinct și energie pură, ai fi zis că va răsturna munții, că va ajunge cel puțin doctor docent. N-a fost să fie.

Of, prin câte am mai trecut împreună. Ce mă întristează însă dintre toate câte ni s-au întâmplat e că nu reușește să își găsească drumul ei, să fie hotărâtă într-o direcție, să știe ce vrea cu adevărat. Are atâtea de oferit! Ca simplu cetățean al ei mă simt sincer frustrat din cauza asta. Sunt alte țări care, chiar dacă sunt mai puțin dotate și la trup, și la minte decât a noastră, au știut să răzbată și să ajungă departe tocmai pentru că au simțit din prima ce să facă, ce să ceară de la viață și au primit ce au cerut. A noastră a fost într-o stare de letargie aproape continuă, cu rare momente de răbufniri revoluționare, de răzvrătire, de inspirație când puteai zice că da, uite, România noastră și-a găsit, în sfârșit, drumul său!

A alergat însă după tot felul de cai verzi pe pereți, a încercat marea cu sarea, a început relații și nu le-a dus până la capăt, s-a lăsat atrasă în afaceri necurate, jefuită, înșelată, violată, nu mai spun. La un moment dat ai zice că nu a învățat nimic din toate asta și că va fi în stare să repete exact aceleași greșeli și pe viitor. Uneori e atât de frustrant, chiar dureros, încât îți vine să zici că a fost un adevărat secol de singurătate. Dar am greși, am spune-o la nervi.

E totuși un veac de indiferență, asta s-ar putea spune, o sută de ani de nehotărâri, întrerupți pe ici pe colo cu momente în care chiar și un sceptic înrăit ar fi putut spune că am avut șansa de a schimba cu totul inerția istorică pasivă pe care am moștenit-o, dar nu s-a întâmplat nimic. Și, sincer, nici nu cred că o să se mai întâmple de acum încolo, pentru că românii înțetul cu încetul vor dispărea și vor fi înlocuiți de alți oameni, cu aceleași nume, dar cu suflete copiate de la alții. Totuși, nu se știe, mai sperăm.

Mai multe nu pot să zic că mă podidește plânsul. Imnurile țării de-a lungul istoriei noastre spun de la sine, prin cuvinte și muzică, exact ce ar trebui să spună un cetățean al ei ce o cunoaște de la naștere. Să ni le amintim împreună.

Între anii 1884-1948 a fost imnul *Trăiască Regele*, pe muzică de Eduard Hübsch și text de Vasile Alecsandri. Pe atunci era, evident, dragoste mare pentru regele venit din albastre zări. Avea toate recomandările, ce puteam spune decât: „Trăiască Regele/ În pace și onor/ De țară iubitor/ Și-apărător de

țară./ Fie Domn glorios/ Fie peste noi, Fie-n veci norocos/ În război, război”.

Între 1948-1953, părăsiți de rege, am cântat cu zăduf *Zdrobite cătușe*, muzică Matei Socor, text Aurel Baranga. Ne aflam sub euforia așa-zisei libertăți auto-impuse, era ca un fel de *I will survive* al Gloriei Gaynor: „Zdrobite cătușe în urmă rămân/ În frunte-i mereu muncitorul,/ Prin lupte și jertfe o treaptă urcăm,/ Stăpân pe destin e poporul/ (...) Trăiască, trăiască republica noastră,/ În marș de navalnic șuvoi;/ Muncitori și țărani și ostași/ Zidim România republicii noi”.

Mai târziu (1953-1977), îndrăgostindu-ne orbește de prietenul și vecinul nostru revoluționar din est, cel cu ursul, rusnacul, ne-am urlat iubirea în stil popular, de sub balcon cu *Te slăvim, Românie!*, muzică Matei Socor, text Eugen Frunză și Dan Deșliu: „Te slăvim, Românie, pământ părintesc/ Mândre plaiuri sub cerul tău pașnic rodesc/ E zdrobit al trecutului jug blestemat/ Nu zadarnic, străbunii eroi au luptat/ Astăzi noi împlinim visul lor minunat./ Puternică, liberă,/ Pe soartă stăpână/ Trăiască Republica/ Populară Română/ (...) Înfrățit fi-va veșnic al nostru popor/ Cu poporul sovietic eliberator./ Leninismul ni-e far și tărie și avânt/ Noi urmăm cu credință Partidul ne-nfrânt,/ Făurim socialismul pe-al țării pământ”.

Epoca hippy nu ne-a ratat nici pe noi. *Trei culori* (1977-1989) muzică și text Ciprian Porumbescu, ar fi sunat bine cu vocea lui Jim Morrison: „Trei culori cunosc pe lume,/ Amintind de-un brav popor,/ Ce-i viteaz, cu vechi renume,/ În luptă triumfător./ Multe secole luptară/ Străbunii noștri eroi,/ Să trăim stăpâni în țară,/ Ziditori ai lumii noi”. Chiar dacă pe ici, pe colo versurile cam băteau câmpii, dar deh, era de la prea multă votcă și iarbă: „Suntem un popor în lume/ Strâns unit și muncitor,/ Liber, cu un nou renume/ Și un țel cutezător”.

Deșteaptă-te, române! pe care îl cântăm cu mândrie din 1989 până în prezent, muzică Anton Pann și text Andrei Mureșanu, pare să fie, în sfârșit, un semn al conștientizării condiției noastre și al încercării de a o depăși, în al doșpelea ceas: „Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,/ În care te-adânciră barbarii de tirani!/ Acum ori niciodată, croiește-ți altă soartă,/ La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani./ Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume/ Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman”. Culminând cu îndemnul aproape disperat din

final: „Români din patru unghiuri, acum ori niciodată/ Uniți-vă în cuget, uniți-vă-n simțiri!”...

Să cântăm, așadar, să ne veselim, o dată-n viață face omul 100 de ani!

Ziua Patriei

De fapt, ce este patria și, mai ales, de ce trebuie să aibă o zi a ei?

Pământul în sine nu este al nimănui, nu are cum să fie al cuiva, el este de sine stătător, își aparține lui însuși, așa cum a făcut dinainte de apariția oamenilor și cum va face și după dispariția lor. Pământul este independent de oricine, este o rocă pe care cresc plante și unde trăiesc animale. O zi de naștere este greu de spus că poate avea.

Așadar de ce trebuie să numim o bucățică din tot acest pământ „Patrie” și să o revendicăm doar pentru noi? Mai mult decât atât, de ce trebuie să o iubim, să ne dedicăm ei, să ne dăruim chiar viața ei? Are oare vreun rost tot acest demers, toată această energie consumată pentru „ea”? Eu cred că lucrurile nu sunt înțelese cum trebuie, cel puțin până acum...

Terenul pe care am eu casa este tot o bucată de pământ, și totuși nu are o zi a lui. Ar fi interesant să aibă și să o sărbătorim în fiecare an, să îi spunem „Ziua Ogrăzii”, să facem mici și să bem bere în cinstea lui. Dar ar fi prea mult, ar fi cam deplasat chiar, nu-i așa?

Patria, în schimb, e altceva. Patria e o multitudine de ogrăzi în care ne ducem viața. Cu gard de jur împrejur care ne protejează de alții. Patria este un pământ al cuiva în opoziție cu alții, fără acei „alții” nu ar exista nicio țară, ci doar o planetă și atât. Cum spunea John Lennon: „Imagine there’s no countries/ It isn’t hard to do/ Nothing to kill or die for/And no religion, too”. Dar el era un visător și un visător nu are cum să gândească în opoziție cu alți visători, visele nu au granițe de aceea îi era ușor să își imagineze o lume fără țări.

Așadar, dacă noi ne imaginăm că deținem această bucată de pământ numită România, între granițele căreia ne trăim zilele în siguranță, ne naștem copiii și murim, de ce nu facem în așa fel încât ea să ne reprezinte cu adevărat, să fie întocmai ca ograda noastră personală? De ce trebuie doar să strigăm în

gura mare „Hai România!”, să agită niște steaguri cu tricolor cumpărate de la chioșc cu 5 lei și doar atât? De ce nu punem mâna să avem grijă de ea în așa fel încât să ne simțim bine aici, la noi? O țară, dacă tot ne-am revendicat-o, trebuie îngrijită, trebuie păstrată în stare bună de „funcționare”, trebuie chiar îmbunătățită permanent și înfrumusețată. Haideți să facem abstracție de acei „alții”, de vecini, de alte patrii, să nu ne mai comparăm cu ei, ci doar să facem în așa fel încât să ne simțim bine aici, la noi acasă.

Am văzut mulți oameni zâmbitori de Ziua României, sinceri în declarațiile lor patriotice, dar care au lăsat în urmă mizerie, ca și cum acele străzi, acele trotuare pe care au mers, nu ar fi fost ale lor, ale patriei în care locuiau ei, ci ale altcuiva, ale unor dușmani pe care îi urăsc de moarte și cărora vor să le facă numai rău. Om bun! Când faci un rău țării îți faci un rău ție, pricepe acest lucru! Iar când faci un bine țării, îți faci un bine ție. E foarte simplu.

Nu mai fura, că tot de la tine furi, nu mai strica lucruri publice, pentru că sunt ale tale, nu ale altcuiva. Păstrează lucrurile comune, ai grijă de ele ca și cum ai avea grijă de tine. Când furi un copac din pădure nu furi de la „stat”, ci de la tine, de la patria ta, ca și cum ai fura de la părinții tăi. Poate că devii mai bogat cu câteva sute de lei, dar la sfârșitul anului ești mai sărac cu acești bani, rămâi în urmă cu un loc gol și urât din pădurea ta, doar a ta. Și vei trăi într-o țară mai săracă și mai urâtă, una sărăcită de tine. Și e absurd, nu-i așa?

Trebuie să faci în așa fel încât să crești pădurea ca să devii și tu mai bogat odată cu ea. Bogăția nu trebuie să fie în buzunar, ci peste tot în jurul tău. Bogăția țării nu se măsoară în bani, ci în tot ce se vede și se trăiește între granițele ei.

Când vezi pe cineva că strică lucruri din patria ta, trebuie să îl tratezi ca pe un dușman de țară și să faci tot posibilul, rupând din timpul tău personal și prețios, pentru a îndrepta lucrurile pentru tine și restul celor ca tine.

Nu mai fura, române, că tot de la tine furi, nu mai păcăli, că tot pe ai tăi îi păcălești, deci pe tine și la sfârșit tu vei fi cel păgubit. Deschide ochii și vezi realitatea! Țara suntem noi toți!

Ziua patriei nu este neapărat o aniversare a unei zile de naștere, ci o zi în care trebuie să ne amintim că țara este suma locuitorilor, a tot ce este pe sol, la subsol și în aer și, nu în ultimul rând, totalul credințelor, ideilor, produselor materiale și

spirituale pur umane caracteristice acestui loc. Tot ce facem, facem pentru noi toți la un loc, nu doar pentru unii.

Și când spunem „La mulți ani!” unei țări nu cred că dorim ca ea să trăiască mulți ani, pentru că nu e o ființă vie, ci ca noi, locuitorii ei în viață, să fim uniți și împreună cât mai mult timp astfel încât să poată exista această țară numită de noi România. Fără noi, românii, locuitorii ei, patria nu ar exista, ar fi doar o întindere de pământ și de ape de pe o planetă, nimic mai mult.

Manifestările astea de iubire, numite patriotice, cu strigăte, aclamări și slogane, nu-și au, cred eu, niciun rost, pentru că sunt direcționate către o bucată de pământ care nu simte nimic și care nu poate întoarce urările. Patriotismul față de semeni, față de concetățeni, față de spiritul românesc, acela are rost. Îndemnul meu de Ziua Națională ar fi să manifestăm mai puțină iubire declarativă și mai multă iubire demonstrată pe viu, în teren, în viața de zi cu zi, nu doar de 1 Decembrie, cu acțiuni de loialitate, de grijă practică față de acest „pământ” frumos.

Ce-ți doresc eu ție, dar tu mie?

Ce dorește o mamă pentru copilul ei, ce a dorit Isus Cristos credincioșilor lui, ceea ce Che (...) Guevara a dorit Cubei, sau Eminescu, României, toate sunt vorbe și fapte în van, pentru că fericirea e de azi pe mâine, mai degrabă de azi, iar dacă poți să o vezi, bine, dacă nu, ai să mori așteptând-o.

Judecând astfel situația, să nu gândiți că mă opresc aici. Cred în continuare că lucrurile stau astfel și la scară mai mare.

Națiunile sunt ghidate și ele de fatalitate, o fatalitate imprimată de primii lor exponenți, așa cum sunt setate viteza și traiectoria unui satelit la plasarea lui pe orbită. Orice-ar face, el nu poate să își schimbe aproape deloc din mișcare, decât, evident, dacă intră în coliziune cu alt corp solid extraterestru.

Noi, românii, suntem destinați să nu știm să fim fericiți. Nu vom ști niciodată cum să recunoaștem fericirea, chiar dacă ne cade în cap, fiindcă o idealizăm. Simțim din moși strămoși că suntem incapabili să o accedem și atunci facem un lucru cât se poate de natural și primitiv: ne plângem de milă. Fără încetare, indiferent de anotimp, de an sau zi a săptămânii, ne smiorcăim ca țâncii: vara e întotdeauna prea cald, prea rece, prea multă ploaie sau prea secetă, iarna e prea frig, prea cald, prea multă

zăpadă sau prea puțină, iar în rest e jale cu „J” mare. Legile nu sunt niciodată bune și trebuie schimbate, la fel conducătorii, antrenorii de fotbal, mașinile ș.a.m.d. Vicisitudinile întregii naturi ne atacă și ne înrobesc numai pe noi! De ce, de ce, de ce? Vai, vai și iar vai! Întregul folclor e străbătut de supărare și amar, cele mai de succes producții sunt cele care te fac să plângi (dacă doar suspini e o porcărie), iar viitorul este întotdeauna mic, negru și urât. Și nu se poate face nimic, asta ne e soarta.

Cu capul plecat am învățat doar să ne ostoim osânda: să bem, să cântăm, să uităm amarul. Dulce Românie, asta ți-o doresc!

ROstafari

Sunt patriot, altfel nu uram și nu iubeam în egală măsură țara asta, și tocmai de aceea zic cu tărie și convingere că intersectarea paralelelor și meridianelor Pământului, precum și poziția astrelor au făcut ca energiile pozitive și negative planetare să se întâlnească aici, la noi în România, să se anuleze reciproc și să creeze o veritabilă gaură neagră care se reflectă în toate aspectele vieții, de la istorie până la economie, cultură, politică etc. O gaură care înghite tot, și bun, și rău, și nu mai scoate nimic înapoi, născând doar o neiertătoare și penibilă bâlbâială în toate aspectele vizibile ale vieții, asemănătoare celei emise de un copil care abia rupe câteva cuvinte fără sens, fără discernământ.

De multe ori am senzația clară (dacă nu cumva o fi și aceasta un efect al propriei bâlbâieli mioritice) că ne comportăm cu toții ca niște veritabili fumători de hașiș. Nu mai vedem clar, nu vorbim clar, mergem împleticit, ne îmbrăcăm ca din gunoi. Suntem un fel de jamaicani! România este Jamaica Europei, doar că fără o religie a cannabisului, fără rastafari. Noi suntem ROstafari! 98% dintre jamaicani erau descendenți de sclavi negri proveniți din Africa, noi suntem liberi și am fost mereu, dar mentalitatea ce ne caracterizează, cea lipsită de hotărâre, de vlagă, plină de indecizie, este una de sclavi.

Ei, jamaicanii, au avut totuși noroc de-a lungul istoriei: au fost cucerți de englezi. Noi nu ne-am lăsat, am ținut morțiș să rămânem liberi, crezând că o să facem mare scofală astfel. Ce e și mai comic e că ne mândrim cu independența asta ca și cum am putea fierbe o ceapă degerată cu ea. **Nu, nu am făcut**, nu facem și nu vom face niciodată nimic cu ea. **Singurele** momente în

care am realizat ceva concret (nu doar vorbărie) a fost când tot altcineva din afară și-a impus regulile asupra noastră. Noi, dacă suntem lăsați liberi, ne dăm cap în cap și, din păcate, asta e soarta noastră, să fim veșnic liberi.

Pentru a sublinia și mai mult tragicomicul situației, amintesc un banc mai vechi, dar perfect valabil: în Parlamentul României se dezbate problema veșnică a sărăciei în care trăiește țara, a instabilității și nesiguranței materiale și nu numai. Diferiți vorbitori vin cu propuneri dintre cele mai interesante. Elena Udrea: „Să dezvoltăm turismul, avem o țară frumoasă, femeii pe măsură, o să câștigăm mult și vom ieși din această groapă”; Gigi Becali: „Să investim în fotbal pentru a face Campionatul Mondial aici ca să scăpăm de criză”; Băsescu: „Eu propun să declarăm război contra SUA pentru că sigur vom fi repede învinși, iar apoi asimilați, după aceea vor investi în noi și astfel puricul își va găsi un loc cald sub trompa elefantului”. Cuprinși de extaz, uluiți de genialitatea planului președintelui, toți s-au ridicat în picioare și au aplaudat frenetic, scandând numele inspiratului conducător. Vadim Tudor însă, după ce s-a făcut din nou liniște, se ridică și cu voce gravă zice: „Domnilor, să nu ne extaziem degeaba încercând prostia asta cu războiul, să fim realiști, la cât de ghinionști suntem, sunt sigur că îi vom bate pe americani”.

La Jamaica înțeleg într-un fel toate aceste aspecte, tendința spre pasivitate: o insulă izolată de restul lumii prin vaste întinderi de apă, cu gândire de însingurați, unidirecționată, dar noi, în mijlocul Europei, cel mai vechi, efervescent și civilizată loc de pe Terra, „the hot spot”, de ce să fim izolați, decât de mințile noastre? Acum, mai ales, că putem să călătorim în toată lumea, tot nu suntem deschiși, majoritatea cetățenilor umblă cu ochelari de cal, ei nu văd decât înainte, un fel de „înainte” numai de ei știut, construit, conturat. Nu suportăm și nu vom accepta niciodată diversitatea, noul, ineditul, chiar scandalosul, ca făcând parte din peisajul actual. Mentalitatea întregului popor e a omului de peste 60 de ani care începe să își ia adio de la viață. El nu se mai plimbă prin lume, parcă nu vrea să mai vadă nimic nou, nu suportă. Nici să audă, nici să simtă. Vrea să trăiască numai și numai în vechiul loc și miros cu care este obișnuit. Orice lucru care îi poate pune în pericol viziunea învechită este refuzat vehement.

Cu atât mi se pare mai frustrant, cu cât văd în alte părți că se poate și altfel. Foarte mulți cetățeni din Occident de peste 60

de ani după ce ies la pensie se plimbă prin lumea întreagă de parcă ar avea de trăit 100 de ani. La noi așa ceva este inadmisibil. Aici femeile de peste 60 de ani trebuie să se îmbrace permanent în doliu sau în țoale cumpărate de la mâna a doua, să își neglijeze complet aspectul fizic, să își ascundă părul în batic, să meargă la și să vorbească doar despre biserică. Nu vor să mai învețe nimic, să mai călătorească niciun metru. Decrepitudinea este singura stare pe care și-o însușesc. E adevărat că americanii, de pildă, sunt un popor de exilați, opuși complet, dependenți de tot ce este nou, care caută și fac totul pentru schimbare, dar ei nu sunt neapărat un etalon; există și variante mai blânde ale libertății, realizabile.

Banii, veți spune, ei au bani, au pensii decente. Foarte bine, spun eu, dar sunt mulți care nu merg cu mașina, caută trenuri ieftine sau gratuite pentru bătrâni și tot o fac, numai să vrea. Ai noștri preferă să dea bani la popă să le cânte molifta, în loc să se urce în tren și să meargă într-un loc frumos din țară pe care nu l-au mai văzut niciodată. Aia e o adevărată binecuvântare.

Am întâlnit la un moment dat în SUA un cuplu de 70 de ani. Erau atât de fericiți de viață, încât nu se puteau să se abțină să împărtășească bucuria lor și cu cei din jur. Dădeau, spre exemplu, sfaturi despre viața sexuală cuplurilor mai tinere, ei înșiși având în continuare una încă vie, chiar scânteietoare (de mai multe ori pe săptămână!). La noi până și pentru soții proaspăt căsătoriți întâlnirea hormonală devine una lunară precum o rată la bancă, o corvoadă de care abia așteaptă să scape pentru restul zilelor. De ce această spaimă de bucuriile vieții? Pentru că, în opinia noastră, viața e mereu în altă parte...

Dacă stai să îi întrebi ce vor de fapt, nu știu să-ți explice. Vor bani? Da, dar banii nu aduc fericirea. Vor putere? Da, însă și cei puternici plâng. Vor puritate religioasă? Da, însă e absurd să te dedici întru totul unui dumnezeu care nu-ți răspunde.

Am intrat deunăzi în Palas și am căutat preț de o oră așa-numitul loc pentru copii „Kidsland”, luându-mă după semnele atârinate din tavan și nu l-am găsit. Am urcat și coborât cu un lift de nu știu câte ori, săgeata mă aducea mereu în același loc. M-am lăsat păgubaș. Cel mai occidental loc din Moldova era tot unul profund românesc, pentru că românii nu sunt în stare să explice nici cuiva anume, nici măcar lor înșiși, un lucru în mod clar, concis, care să fie înțeles de toată lumea. De aceea poate până și Caragiale s-a săturat la un moment dat de iubit această

țară absurdă și a plecat să moară în alta. Nu e vorba de comunism, democrație, partide politice, ci de natura însăși a poporului, de filosofia lui „nu ba da”.

O țară ca afară

Și totuși o spun, probabil fiindcă simt nevoia să fiu luat în râs, mi s-a urât cu binele: în comparație cu tutele satului, România este o țară cât de cât normală! În ciuda tuturor relelor care se spun despre ea. Nu este ieșit din comun de săracă, de coruptă, de urâtă ș.a.m.d. E ca o femeie în care poți să ai încredere măcar în câteva aspecte de bază. Poți să te mândrești cu ea prietenilor sau cunoștințelor că e frumoasă, poți să stai liniștit că e sănătoasă și că știe să-ți facă măcar câteva lucruri esențiale: mâncare bună, copii sănătoși și un pic de treabă prin curte. Părinții ți-au spus că nu ai ce să-i ceri mai mult, dar e o fată bună și merită să te căsătorești și să trăiești cu ea o viață.

Iar noi, cetățenii acestei țări, suntem la fel de normali, poate un pic nerecunoscători, dar încă normali, nimic ieșit din comun. Copii răsfățați, crescuți de părinți prea îngăduitori...

Vă întrebați, desigur, cum de spun tocmai eu aceste lucruri bune, chiar laudative despre țara asta, când o critic toată ziua prin articole. Ei bine, poate devin patetic sau melodramatic, dar o spun pentru că îmi pasă cu adevărat de locul în care m-am născut și trăiesc. Critic tot ce nu este bun tocmai pentru a sugera măcar o schimbare în mai bine, mereu în mai bine, evoluția firească a lucrurilor dintotdeauna. Dacă îmi era indiferentă nu simțeam nevoia să critic nimic, aș fi trăit în ea și atât. Îmi pasă pentru că am aflat că ea este cu adevărat țara mea și numai ea, și că în alta nu pot trăi. Iar acest lucru l-am descoperit pe calea cea dureroasă, adică după ce am părăsit-o și am simțit pe propria-mi piele răceala indiferenței altor meleaguri.

Relația cu patria seamănă foarte mult cu cea față de părinți. Până nu îți dai seama că sunt singurii pe care îi ai și că, așa buni, răi cum îi vezi, sunt ai tăi, n-ai să știi să îi apreciezi la adevărata valoare, să îi respecti, să le accepți defectele și să le vezi părțile bune. N-ai să știi niciodată cât de mult reprezintă pentru tine.

Din cauzele de mai sus și nu din teama de pedeapsă încerc să respect cât pot eu de mult regulile acestei țări, natura